

УДК 352.088.6 (477)

Світлана КАПІТАНЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук, доцент, Науково-дослідний центр митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики УДФСУ, м. Хмельницький

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У зв'язку з реформуванням фіскальної служби в статті акцентується увага на потребі розвитку професійних та особистісних якостей посадових осіб органів ДФС, рівня їх компетентності. Обґрунтовується необхідність випереджаючого, практично спрямованого навчання посадовців фіскальної служби. Розглядається питання підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб органів ДФС шляхом підвищення кваліфікації. Доводиться важливість формування на основі компетентнісного підходу максимально елективного змісту навчального матеріалу професійної програми підвищення кваліфікації посадових осіб органів ДФС, що сприятиме фаховому становленню та самореалізації посадовців, а отже – ефективному здійсненню ними професійної діяльності.

Ключові слова: *професійна компетентність, підвищення кваліфікації, професійна програма, навчальний матеріал, посадові особи органів ДФС.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні відбувається оновлення всієї системи публічного управління, у тому числі й

Державної фіскальної служби України (далі – ДФС). Переформатування фіскальної служби загалом, зміна самого усвідомлення взаємин між бізнесом та контролюючими органами, перетворення ДФС в аналітичну, сервісно-консультаційну службу прямо пов'язане з питанням кадрових рішень стосовно нездатних прийняти комплексну перебудову функціонування свого відомства посадових осіб. У зв'язку з цим висувуються нові вимоги до професійних та особистісних якостей посадових осіб органів ДФС, рівня їх компетентності. У процесі відбору кандидатів на посади важливо орієнтуватися ще й на наявність у них певних потенційних здібностей, ділових якостей, правової культури, соціально-психологічних особливостей, котрі можна буде ефективно використати для якісного виконання ними функціональних обов'язків та поставлених завдань. Посадові особи повинні володіти базовими знаннями й уміннями, необхідними для роботи в умовах суттєвих змін у законодавстві України, розвитку конкуренції та громадянського суспільства, світових процесів глобалізації та інформатизації. Все це зумовлює потребу в навчанні посадових осіб органів ДФС, яке має випереджальний характер і практичне спрямування. Процедура і структура навчальних потреб, при цьому, повинна постійно удосконалюватись. Відтак вивчення навчальних вимог має стати прерогативою фіскальної служби і передбачати перспективне планування підвищення кваліфікації посадових осіб, зокрема вперше прийнятих на посади органів ДФС. Це забезпечить зв'язок оцінок навчальних потреб та індивідуальних планів кар'єрного розвитку кадрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Питання формування професійної компетентності та її зв'язок з професіоналізмом державного службовця вивчали Оболенський О. Ю. [1], Гогіна Л. М. [2], Липовська Н. А. [3], Пашко Л. А. [4] та ін. Проблемами змісту і значення професійної компетентності посадових осіб державної служби займалися Чикаренко О. О., Гончарук Н. Т., Грицяк Н. В. та ін. [5–7]. Результати досліджень цих вчених є досить вагомими з проблематики готовності посадовців до здійснення управлінської діяльності.

Так само корисними є результати вивчення питання професійної освіти в галузі митної та податкової справи зарубіжними та вітчизняними авторами (Пашко П. В., Гармаш Є. В., Пілюгіна Т. В., Buyonge A., Widdowson D., Poro A. тощо). Ці дослідження переконливо свідчать, що формування різних компетентностей у майбутніх фахівців митної та податкової справи має відбуватися ще у процесі професійної підготовки [8–12]. Особливий інтерес становлять праці Нагорічної О. С. щодо післядипломної підготовки працівників митних органів ДФС [13], а також Ченцова В. В. з питань професіоналізації працівників митних органів України шляхом підвищення їх кваліфікації [14]. Згадані наукові доробки переконливо доводять, що у системах підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації мають враховуватись стратегія та зміст реформ і перетворень, спрямованих на підвищення ролі наукових знань, професіоналізму та компетентності фахівців. При цьому необхідно обов'язково звертати увагу на розвиток сукупності певних особистісних якостей та норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи. Зміст і рівень спеціального, фахового, професійного навчання повинні відповідати стратегічним напрямкам розбудови державності, мати випереджальний характер, враховувати високий динамізм соціальних і економічних процесів, ключові завдання реформування фіскальної служби.

Тому, актуальним у даному контексті є питання поліпшення професійної підготовки, формування та підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб фіскальної служби. Проте, з огляду на масштабність зазначеної вище проблеми висуваємо припущення, що глибшого дослідження, передусім, потребує змістова складова професійної програми підвищення кваліфікації посадових осіб органів ДФС.

Мета статті полягає в розгляді та обґрунтуванні питання формування змісту навчального матеріалу типової професійної програми підвищення кваліфікації посадових осіб органів ДФС на основі компетентнісного підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективне функціонування держави, її сталий соціально-економічний розвиток, успішність розпочатих реформ залежать від наявності відповідного кадро-

вого інтелектуального та високопрофесійного персоналу нового типу в органах державної влади, включаючи органи ДФС. Одним із головних чинників забезпечення високої здатності фіскальної служби до змін є розвиток і навчання персоналу. Досягти високого рівня професіоналізму працівників можна завдяки відповідній підготовці, перепідготовці та підвищенню рівня їх кваліфікації. Як відомо, первинний професійний ресурс знань отримується у вищій школі, де здійснюється теоретико-практична базова професійна підготовка майбутніх фахівців з податкової та митної справи. Професійний знанневий ресурс упродовж життя повинен поповнюватись і оновлюватись, якщо ми прагнемо фахового становлення, повної самореалізації, кар'єрного зростання працівників органів фіскального відомства. Для ефективного вирішення питань посадові особи органів ДФС повинні володіти певним набором необхідних базових та професійних (ключові та спеціальні) компетенцій. Крім цього, працівникам органів ДФС слід володіти вміннями аналізування та прогнозування розвитку різних ситуацій, що виникають у професійній діяльності, та знаннями технології прийняття управлінських рішень, вирішення чітко визначених проблем, делегування повноважень, а також правові підстави вирішувати їх. Набуття та удосконалення зазначених вище знань та умінь забезпечить розвиток у посадових осіб ДФС управлінської складової професійної компетенції, що є досить важливим для ефективного здійснення останніми їх професійної діяльності. Тому вкрай необхідним науково-практичним завданням для професійно-компетентного розвитку працівників стає організація результативного професійного навчання, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації в рамках системи підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб ДФС.

Організаційні засади функціонування системи підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб ДФС та її територіальних органів визначаються Положенням про систему підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб органів ДФС, затвердженим наказом ДФС від 02.04.2015 № 236. У цьому документі йдеться про те, що система підвищення рівня професійної компетентності

спрямована на забезпечення потреби органів ДФС у фахівцях високого рівня, професіоналізму та культури, здатних компетентно й відповідально виконувати покладені на них функції та завдання.

У рамках системи підвищення рівня професійної компетентності здійснюються:

підвищення кваліфікації посадових осіб органів ДФС (у тому числі спеціальна та спеціалізована підготовка посадових осіб ДФС та її територіальних органів), стажування тощо;

професійне навчання посадових осіб органів ДФС без відриву від роботи.

Ураховуючи вимоги Закону України “Про державну службу” щодо підвищення рівня професійної компетентності державних службовців, Стратегії реформування державного управління України на 2016–2020 роки, а також вимоги нормативно-правових актів, що регламентують діяльність працівників ДФС, вбачаємо потребу в модернізації системи підвищення рівня професійної компетентності ДФС. Складові цієї системи потребують змін з огляду на вимоги Всесвітньої митної організації до персоналу митниць, необхідність швидкого реагування на виклики суспільства, тощо.

Оновлена система підвищення рівня професійної компетентності ДФС має ґрунтуватись на таких концептуальних принципах: науковість, системність та логічність; гуманізація навчального процесу; керованість; практична спрямованість змісту навчальних дисциплін; інтенсифікація процесу навчання; діагностика навчальних здобутків слухачів та прогнозування наслідків впливу викладачів; реалізація зворотного зв'язку; відтворюваність. Зазначене вимагає системного перегляду підходів до вибору цілей, завдань, змісту навчального матеріалу, способів та інструментів здійснення підвищення кваліфікації та професійного навчання посадових осіб органів ДФС з метою підвищення рівня їх професійної компетентності.

Сьогодні в діяльності органів ДФС найбільш поширеною формою навчання для підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб фіскальної служби залишається підвищення кваліфікації посадових осіб органів ДФС. Тому, на нашу думку, одним з нагальних

кроків є формування якісно нової професійної програми підвищення кваліфікації посадових осіб органів ДФС на основі компетентнісного підходу.

Нагадаємо, що професійна програма є навчально-методичним документом, який визначає мету, завдання та зміст навчання; вимоги до знань і умінь, що є результатом засвоєння навчального матеріалу; орієнтовний розподіл навчального часу на проведення аудиторних занять і самостійної навчальної роботи; перелік нормативно-правових актів, наукової та навчально-методичної літератури для викладачів і слухачів [15].

У даній статті, враховуючи широту проблеми, обмежимося розглядом та обґрунтуванням деяких питань щодо формування змісту навчального матеріалу професійної програми. Ця програма стане основою (типовою) для розробки професійних програм підвищення кваліфікації посадових осіб, вперше прийнятих в органи ДФС. На базі професійної програми готуються навчально-тематичні плани, складаються розклади занять, а також здійснюється організація професійного навчання відповідно до планів-графіків підвищення кваліфікації на поточний рік. Професійна програма підвищення кваліфікації посадових осіб органів, вперше прийнятих в органи ДФС, є документом, що визначає зміст і структуру навчального плану підвищення кваліфікації, зміст і обсяги навчальних модулів його нормативної частини на основі визначених завдань і функцій посадових осіб фіскальної служби.

Вважаємо за потрібне зауважити, що професійна програма повинна бути розроблена на засадах компетентнісного, особистісно-орієнтованого та інших сучасних підходів до формування змісту навчання з урахуванням пріоритетних напрямів державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи, аналізу положення про Державну фіскальну службу України та її структурні підрозділи, професійно-кваліфікаційних характеристик посад, посадових інструкцій посадових осіб органів ДФС і відповідно до наказу Національного агентства України з питань державної служби від 30.03.15 № 65 “Про затвердження вимог до структури та змісту професійних програм під-

вищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад” зі змінами. Також, згідно з вказаним вище наказом, професійна програма має бути побудована за модульним принципом і містити загальну, функціональну і галузеву складові. Крім того, відповідно до п. 15 цього наказу, варіативні частини загальної, функціональної та галузевої складових обов’язково включають навчальні модулі, обрані замовниками навчання і навчальними закладами з урахуванням освітніх потреб слухачів. Проте, у нашій статті сформулюємо своє бачення щодо навчальних модулів для варіативних частин загальної та функціональної.

У рамках складових професійної програми (загальної, функціональної та галузевої) далі у тексті детальніше розглянемо зміст, навчальні модулі та перелік компетенцій, набуття яких очікується за результатами навчання.

Загальна складова. Зміст загальної складової визначається законами України “Про державну службу”, “Про засади запобігання і протидії корупції”, Митним і Податковим кодексами України, вимогами до державних службовців, визначеними професійно-кваліфікаційними характеристиками посад.

Зміст загальної складової має сприяти посадовим особам, вперше прийнятим в органи ДФС, засвоєнню питань, що необхідні для формування системи професійних компетентностей і особистісних якостей посадових осіб органів ДФС, не пов’язаних безпосередньо з механізмом реалізації завдань і виконанням функцій у податковій та митній сферах діяльності на тій чи іншій посаді, та забезпечувати:

засвоєння знань про сутність та усвідомлення шляхів реалізації державної економічної політики;

володіння інформацією про зміни у законодавчих і нормативно-правових актах, усвідомлення передумов і наслідків їх прийняття для розвитку і функціонування ДФС;

усвідомлення необхідності реалізації демократичних принципів в управлінській діяльності в умовах інтеграційних процесів;

володіння системою знань і умінь, що складають основу професійної діяльності щодо реалізації цілей економічного розвитку Украї-

ни в умовах глобалізаційних процесів, програми економічних реформ Президента України та здійснення економічного аналізу державної політики;

засвоєння знань про вітчизняний і зарубіжний досвід забезпечення ефективності фіскальної служби, концепції її організації, розуміння завдань і особливостей її правового регулювання;

володіння інформацією про шляхи реалізації антикорупційної політики в Україні, оволодіння знаннями і вміннями, які забезпечують здатність запобігати виникненню корупційних діянь і протидіяти корупції в процесі професійної діяльності в митній та податковій сферах;

володіння інформацією про правила поведінки та етики посадових осіб органів ДФС;

формування високого рівня загальнокультурної освіченості, громадської відповідальності;

формування навичок сумлінного виконання посадових обов'язків відповідно до норм чинного законодавства, економічних основ адміністрування і фінансового управління.

Вивчення нормативних тем передбачає обов'язкове набуття загальних знань, вмінь і навичок, необхідних для виконання посадових обов'язків.

Зміст варіативних тем передбачає поглиблене вивчення окремих питань слухачами, обумовлених конкретними потребами в навчанні з урахуванням запитів слухачів, їх освіти, професійної підготовки, досвіду роботи.

Для посадових осіб, вперше прийнятих на посади в органи ДФС, до загальної складової професійної програми доцільно включити такі: нормативні модулі:

- 1.1. Основи публічного управління та адміністрування в Україні.
- 1.2. Державна кадрова політика. Модернізація публічної служби.
- 1.3. Запобігання корупції у сфері публічного управління.
- 1.4. Державна економічна та регіональна політика.
- 1.5. Гуманітарно-соціальний розвиток українського суспільства.

варіативні модулі:

1.1. Нове законодавство про державну службу.

1.2. Децентралізація фінансової системи.

1.3. Формування громадянських компетентностей у державних службовців.

1.4. Відкритість та прозорість органів державної влади в контексті законодавства про доступ до публічної інформації.

1.5. Державна політика у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

Функціональна складова. Зміст навчання за функціональною складовою передбачає здобуття додаткових компетентностей відповідно до вимог професійно-кваліфікаційних характеристик посад органів ДФС. Цикл дисциплін, що входять до функціональної складової, повинен сприяти освоєнню таких навчальних тем, які дозволять розв'язувати поставлені перед посадовими особами завдання, тобто безпосередньо виконувати функції і обов'язки, що визначені в їхніх посадових інструкціях.

Опанування функціональної складової професійної програми повинно допомогти посадовим особам, вперше прийнятим в органи ДФС, у розв'язанні питань:

використання сучасних технології організації процесів у митній та податковій сферах професійної діяльності;

вироблення чіткого уявлення про організацію та здійснення своєї професійної діяльності;

формування потреби у подальшому фаховому самовдосконаленні і розвитку.

Вивчення нормативних тем має забезпечити набуття слухачами обов'язкового мінімуму спеціальних знань, вмінь і навичок, пов'язаних з професійною діяльністю на відповідній посаді в органах ДФС.

Вивчення варіативних тем дозволить поглибити спеціальні знання, сприятиме розвитку вмінь і навичок, необхідних для професійної діяльності на відповідній посаді в органах ДФС.

Для посадових осіб, вперше прийнятих на посади в органи ДФС, до функціональної складової професійної програми доцільно включити такі:

нормативні модулі:

2.1. Організація діяльності посадової особи органів ДФС.

2.2. Ділове українське мовлення.

2.3. Корпоративна культура органу публічної влади та етика поведінки посадових осіб органів ДФС.

варіативні модулі:

2.1. Застосування норм українського правопису в діловій кореспонденції.

2.2. IT-менеджмент в державному управлінні.

2.3. Особистісна та професійна самоактуалізація. Тайм-менеджмент: організація власного часу.

2.4. Комунікативний тренінг та тренінг емоційної компетентності. Тренінг стресостійкості.

Галузева складова. Зміст навчання за галузевою складовою передбачає здобуття слухачами додаткових знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності у податковій та митній сферах з урахуванням сучасних досягнень науки і практики. Зміст галузевої складової має передбачати вивчення посадовими особами, вперше прийнятими в органи ДФС, особливостей, технологій та шляхів реалізації державної фіскальної політики. Навчання за галузевою складовою має бути спрямоване на удосконалення слухачами організації своєї роботи, розробку та здійснення практичних заходів щодо підвищення її ефективності на основі інноваційних підходів.

Резюмуючи наше дослідження, припускаємо, що очікуваними результатами навчання посадових осіб, вперше прийнятих на посади в органи ДФС, за професійною програмою із вищеописаним змістом навчального матеріалу є:

засвоєння знань про сутність та шляхи реалізації державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи в умовах здійснення реформ;

розуміння передумов і необхідності конституційно-правової модернізації держави, Стратегії реформування її державного управління;

оволодіння інформацією про шляхи реалізації Стратегії державної кадрової політики та особливості реформування інституту фіскальної служби;

усвідомлення необхідності реалізації демократичних принципів щодо здійснення управління в органах ДФС в умовах інтеграційних процесів;

оволодіння інформацією про шляхи реалізації антикорупційної політики в Україні та знаннями і вміннями, які забезпечують здатність запобігати виникненню корупційних діянь в органах ДФС;

оволодіння інформацією про зміни у законодавчих і нормативно-правових актах, усвідомлення передумов і наслідків їх прийняття для розвитку фіскальної служби;

оволодіння здатністю аналізувати актуальні проблеми розвитку фіскальної служби й адаптувати досвід країн розвиненої демократії щодо їх вирішення;

оволодіння здатністю критичного оцінювання та прогнозування економічних та інших подій і явищ;

розуміння передумов, переваг і технології здійснення стратегічного управління та оволодіння вміннями впроваджувати стратегії через управління проектами;

оволодіння технологіями ефективного управлінського спілкування, підготовки і проведення комунікаційних заходів у процесі розробки і реалізації управлінських рішень;

оволодіння однією з іноземних мов на рівні, достатньому для професійного та побутового спілкування;

оволодіння знаннями про електронні засоби комунікації в державному управлінні та вміннями впроваджувати і забезпечувати ефективне функціонування електронного врядування;

застосування сучасних методів наукової організації праці, комп'ютерної технології у діловодстві, вміння користуватися пакетами правових даних;

оволодіння вміннями підготовки організаційно-розпорядчих документів та ін.

Висновки. Отже, зміст професійної програми має спрямовуватись на підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб органів ДФС та задоволення їх потреб щодо професійного розвитку шляхом удосконалення системи знань, професійних умінь і навичок, необхідних для успішного виконання поточних і перспективних завдань і функцій. Саме тому, навчання за професійною програмою повинне забезпечувати умови для розвитку професійної компетентності посадових осіб органів ДФС (удосконалення правової, соціально-економічної, інформаційно-комунікативної, професійно-фахової підготовки); формування комплексу додаткових знань для успішної реалізації завдань фіскальної служби та вироблення умінь і навичок щодо ефективного виконання посадових обов'язків, необхідних для професійного розвитку та забезпечення реалізації соціально-економічних реформ, спрямованих на перетворення України в сучасну європейську країну. Цього можливо досягти за наявності вдало сформованого змісту навчального матеріалу професійної програми підвищення кваліфікації посадових осіб органів ДФС, зокрема вперше прийнятих на посади фіскальної служби.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Подальші дослідження з проблеми підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб органів ДФС шляхом підвищення кваліфікації можуть бути присвячені вивченню практичної спрямованості змісту професійної програми, яка забезпечується його орієнтацією на сучасні освітні та управлінські технології, ефективні методики опанування слухачами знань щодо організації професійної діяльності з метою успішного виконання в подальшому посадових завдань і функцій.

Список використаної літератури

1. Оболенський О. Ю. Принцип професіоналізму в державній службі / О. Ю. Оболенський [Текст] // Вісник державної служби України. – 1998. – № 1. – С. 54–61.

2. Гогіна Л. М. Компетентнісний підхід у професійному навчанні державно-управлінських кадрів: актуальність, передумови та проблеми впровадження / Гогіна Л. М. – К. : Аналітика і влада. – 2010. – № 2. – С. 45–55.
3. Липовська Н. А. Напрями підвищення якості професійної підготовки державних службовців / Н. А. Липовська // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. – 2009. – № 1. – С. 95–104. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamcudu_2009_1_15
4. Пашко Л. А. Актуалізація людського фактора у сфері державного управління як запорука результативності взаємодії у форматі “держава – громадянське суспільство” / Пашко Л. А. // Громадські організації та органи державного управління: питання взаємодії : монографія ; за заг. ред. Нижник Н. Р. та Олуйка В. М. – Видання 2-е, розширене та доповнене. – Черкаси : Вид-во Чабаненко, 2009. – С. 117–135.
5. Чикаренко О. О. Формування професійних компетентностей персоналу органів державної фіскальної служби / О. О. Чикаренко, І. А. Чикаренко // Аспекти публічного управління. – 2016. – № 6–7. – С. 103–110 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2016_6-7_14
6. Гончарук Н. Т. Керівний персонал у сфері державної служби України: формування та розвиток : [монографія] / Н. Т. Гончарук ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2007. – 238 с.
7. Грицяк Н. В. Проблеми ефективності підвищення кваліфікації керівних кадрів : [колектив. моногр.] / Н. В. Грицяк, В. О. Гущенко, Н. Г. Протасова ; наук. ред. І. В. Розпутенко ; Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. – К. : К.І.С., 2003. – 222 с.
8. Рекомендації державної митної служби України до варіативних частин освітньо-професійних програм підготовки магістрів для митної служби / [Пашко П. В., Гармаш Є. В. та ін.]. ; Академія митної служби України. – Дніпропетровськ, 2010. – 39 с.
9. Buyonge C. East and Southern Africa benefits from new MBA with Customs specialization / C. Buyonge // WCO News. – October 2011. – № 66. – pp. 38–39.
10. Widdowson D. Raising the academic standing of the Customs profession / D. Widdowson // WCO News. – February 2011. – № 64. – pp. 29–30.
11. Poro A. European Customs training community benefits from new knowledge sharing tool / A. Poro // WCO News. – February 2011. – № 64. – P. 32–33.

12. Нагорічна О. С. Післядипломна підготовка працівників митної служби до професійної діяльності на основі особистісно-орієнтованого підходу : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Нагорічна Ольга Степанівна ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький, 2008. – 212 с. – С. 123–124.

13. Ченцов В. В. Дистанційне навчання працівників митних органів України як складова процесу професіоналізації / В. В. Ченцов // Публічне управління: теорія та практика. – 2010. – № 2. – С. 33–38.

14. Пілюгіна Т. В. Професійна підготовка працівників податкової служби у вищих навчальних закладах США. – Дис. канд. пед. наук : 13.00.04, Нац. акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ, 2014. – 200 с.

15. Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 30.03.15 № 65 “Про затвердження вимог до структури та змісту професійних програм підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua>

Рецензент – доктор педагогічних наук, доцент Мірошніченко В. І.

Капитанец С. В. Компетентносный подход к формированию содержания учебного материала профессиональной программы повышения квалификации должностных лиц органов Государственной фискальной службы Украины

В связи с реформированием фискальной службы в статье акцентируется внимание на потребности развития профессиональных и личностных качеств должностных лиц органов ГФС, уровня их компетентности. Обосновывается необходимость опережающей, практически направленной учебы должностных лиц фискальной службы. Рассматривается вопрос повышения уровня профессиональной компетентности должностных лиц органов ГФС путем повышения квалификации. Доказывается важность формирования на основе компетентностного подхода максимально элективного содержания учебного материала профессиональной программы повышения квалификации должностных лиц органов ГФС, что будет способствовать профессиональному становлению и самореализации должностных

лиц, а следовательно – эффективному осуществлению ими профессиональной деятельности.

Ключевые слова: *профессиональная компетентность, повышение квалификации, профессиональная программа, учебный материал, должностные лица органов ГФС.*

Kapitanets S. Competence approach to the formation of the content for the training material of a professional program for the training of SFS official's bodies

Today, update of the whole system of public administration, including the State Fiscal Service of Ukraine (hereinafter – SFS), is undergoing renewal. Reformatting the fiscal service in general, changing the awareness of the relationship between the business and the supervisory authorities, the transformation of the SFS into an analytical, service and consulting service is directly related to the issue of personnel decisions regarding the inability to accept a comprehensive reorganization of the functioning of its agency officials. The new requirements for the professional and personal qualities of SFS official's bodies, their level of competence are put forward in this connection.

It is important to focus on the availability of certain potential abilities in the process of selection of candidates for positions, business qualities, legal culture, social and psychological peculiarities that can be effectively used for qualitative performance of their functional duties and tasks. Officials must have the basic knowledge and skills necessary to work in the context of significant changes in Ukrainian legislation, the development of competition and civil society, global processes of globalization and informatization. All this leads to the need for training of SFS official's bodies, which has a proactive character and a practical orientation.

The procedure and structure of learning needs, in this case, should be continuously improved. Therefore, the study of training requirements should become the prerogative of the fiscal service and provide for the prospective planning of the training of officials, in particular for the first time adopted by the SFS official's bodies. This will provide a link between assessments of training needs and individual career of development plans. There-

fore, issues concerning the improvement of professional training, formation and raising the level of professional competence of officials of the fiscal service are relevant. First of all, a content component of a professional program for the training of SFS needs officials more profound study.

We consider it necessary to note that the professional program should be developed on the basis of competence, personality and oriented approaches and other modern approaches to the formation of the content of training, taking into account the priority areas of state tax policy and policy in the field of state customs, analysis of the provision on the State fiscal service of Ukraine and its structural divisions, professional and qualification characteristics of positions, job descriptions of SFS official's bodies and other legal and regulatory acts.

The content of the professional program should be aimed at raising the level of professional competence of SFS officials and meeting their professional development needs by improving the knowledge, the professional skills and abilities necessary for the successful execution of current and future tasks and functions.

That is why, professional training program should provide conditions for the development of professional competence of SFS official's bodies (improvement of legal, social and economic, informational and communicative, vocational and professional training); the formation of a complex of additional knowledge for the successful implementation of the tasks of the fiscal service and the development of the professional skills and abilities for effective performance of official duties necessary for professional development and ensuring the implementation of social and economic reforms aimed at transforming Ukraine into a modern European country.

This can be achieved if there is a well-formed content of the initial material of the professional program for the training of SFS official's bodies, in particular for the first time admitted to the positions of the fiscal service.

Keywords: *professional competence, qualification improvement, professional program, educational material, SFS official's bodies.*